

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

اصول الفقه (حجیت قیاس)

قیاس اولویت

جلسه ۳۹۸

استاد شفیعی

قیاس اولویت:

اخذ به قیاس اولویت می‌کنیم زمانی که از فحوای کلام دانسته شود. به همین جهت است که قیاس اولویت از باب مفاهیم محسوب شده و مسمای به مفهوم موافقت گردیده است. به تعبیر دیگر: قیاس اولویت زمانی حجت است که حکم در فرد دیگر که «اولی» است، ظهور داشته باشد و صرف اولویت اگر زیر مجموعه ظهور قرار نگیرد حجت نیست.

نمونه قیاس صحیح:

وقتی در قران کریم گفته می‌شود: «لا تقل لهما اف» قطعا و طریق اولی ظهور دارد که ضرب و شتم

نیز ممنوع است.

نمونه قیاس باطل:

امام صادق (علیه السلام): دیه قطع هر انگشت ده شتر است، این حکم برای زن و مرد تا سه انگشت

مشترک است

ابان با شنیدن حکم قطع انگشت چهارم با تعجب می‌گوید: و یقطع أربعا فیکون علیه عشرون؟

امام فرمودند: یا ابان! إِنَّكَ أَخَذْتَنِي بِالْقِيَاسِ، وَالسَّنَّةُ إِذَا قِيسَتْ مَحَقَّ الدِّينِ.

اگر اخذ به قیاس اولویت فقط بخاطر اولویت باشد، ما قائل به باطل بودن این قیاس هستیم. اما اگر

اولویت از تخاطب به سبب فحوی فهمیده شود از باب ظواهر حجت می‌شود. پس قیاس اولویت، استثنا

شده از قیاس باطل نیست، بلکه از باب ظواهر، حجت است.